

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE

KARLOVARSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V KARLOVÝCH VARECH

adresa: Závodní 94, 36021 Karlovy Vary, tel: 355 328 311, e-mail: sekretariat@khskv.cz, ID: t3jai32

Číslo jednací: KHSKV 11883/2021/EPI/Van-S3

1.11

Vyřizuje: Ing. Bc. Jiřina Vaňová, DiS.

Telefon 355 328 361

E-mail: jirina.vanova@khskv.cz

Datum: 23.09.2021

Zhodnocení epidemiologické situace ve výskytu akutních respiračních onemocnění a chřipky v Karlovarském kraji v sezóně 2020/2021 – interní zpráva

Infekce respiračního traktu jsou nejčastějším lidským onemocněním postihujícím všechny věkové skupiny obyvatelstva. Jsou nejčastější příčinou pracovní neschopnosti a absence ve škole. Představují proto velmi závažný zdravotní i ekonomický problém. V České republice je stanovena legislativní povinnost v rámci systému epidemiologické bdělosti chřipky a akutních respiračních infekcí.

Na plnění úkolu zajištění systému epidemiologické bdělosti chřipky a akutních respiračních infekcí se na Krajské hygienické stanici Karlovarského kraje se sídlem v Karlových Varech (dále jen „KHS KK“) podílely určené odborné referentky jednotlivých pracovišť odboru protiepidemického, a to pro území okresu Karlovy Vary (dále jen „KV“), okresu Sokolov (dále jen „SO“) a okresu Cheb (dále jen „CH“).

V České republice je zaveden systém týdenního hlášení jednotlivých případů akutních respiračních infekcí (dále jen „ARI“). Hlášení podávají spolupracující praktičtí lékaři pro dospělé a pediatři prostřednictvím krajských hygienických stanic do Státního zdravotního ústavu Praha (dále jen „SZÚ Praha“).

Nemocnost ARI je hlášena jako absolutní počet onemocnění v jednotlivých okresech a následně přepočítávána na 100 000 obyvatel. Systém hlášení ARI slouží k získání týdenního přehledu o počtech nemocných ARI v jednotlivých okresech ČR pro potřeby krajské hygienické stanice, Ministerstva zdravotnictví, European Influenza Surveillance Scheme (EU), FluNet (WHO) a také pro potřeby široké veřejnosti.

V rámci systému epidemiologické bdělosti chřipky a akutních respiračních infekcí je samostatně analyzováno období nazývané se tzv. chřipková sezóna, která probíhala v období od září 2020 do května 2021 (konkrétně od 36. kalendářního týdne (dále jen „KT“) 2020 do 22. KT 2021). Ze strany KHS KK jsou v tomto období zajišťovány odběry biologického materiálu v rámci zkvalitnění surveillance chřipky a dalších respiračních viróz, tzv. sentinelové studie (dále jen „sentinelová studie“) – podrobněji viz bod 2.

Chřipkovou sezónu 2020/2021 v České republice tak i v celosvětovém kontextu významně ovlivnila pandemie COVID-19 a související protiepidemická opatření. Komplexně viz zpráva – Zhodnocení chřipkové sezóny 2020-2021.

zdroj: <http://www.szu.cz/tema/prevence/zhodnoceni-chripkove-sezony-2020-2021>

Zhodnocení chřipkové sezony 2020-2021

20. duben 2021 | MUDr. Jan Kynčl, Ph.D., RNDr. Helena Jiřincová

V České republice v rámci sítě laboratoří spolupracujících s NRL pro chřipku a nechřipkové respirační viry nebyl v sezóně 2020-2021 zaznamenán jediný pozitivní záchyt viru chřipky.

Aktivita chřipky zůstává od začátku sezony až do současnosti na základní, zcela neepidemické úrovni. V Evropském regionu v období od 40. týdne 2020 do 8. týdne 2021 byl, ve srovnání s průměrem předchozích šesti sezon, zaznamenán pokles sentinelových detekcí viru chřipky o 99,8 %. Tento trend pokračoval i v dalších týdnech. Až do 14. týdne 2021 bylo v celém regionu zachyceno pouze 37 pozitivních vzorků na chřipku v rámci sentinelového systému (sít' spolupracujících praktických lékařů) a 779 pozitivních vzorků na chřipku v rámci nesentinelového systému (nemocnice a ostatní ambulantní lékaři). Byly zachyceny oba subtypy virů chřipky typu A a obě linie virů chřipky typu B.

V České republice v rámci sítě laboratoří spolupracujících s NRL pro chřipku a nechřipkové respirační viry nebyl v sezoně 2020-2021 zaznamenán jediný pozitivní záchyt viru chřipky. Kromě velmi častých záchytů viru SARS-CoV-2 byly ve vyšetřovaných vzorcích v ČR relativně často zachyceny lidské rhinoviry. Mezi ojediněle detekovanými viry byly RSV, enteroviry, adenoviry, a s nástupem jara i běžné koronaviry.

Pandemie covid-19 ovlivnila chování při vyhledávání zdravotní péče, poskytování zdravotní péče, stejně tak i testovací postupy a kapacity v Evropském regionu, což mělo nepříznivý dopad na sběr epidemiologických a virologických chřipkových dat již od března 2020. Systém surveillance se však v průběhu sezóny 2020–2021 zlepšil a ve srovnání s předchozími sezonami došlo celkově jen ke zhruba dvacetiprocentnímu poklesu v počtu testovaných vzorků.

Provádění přísných protiepidemických opatření během pandemie covid-19 (například práce z domova, uzavření škol, omezování shromažďování, zvýšená hygienická opatření, nošení roušek/respirátorů atd.) s cílem snížit přenos viru SARS-CoV-2 rovněž snížilo cirkulaci jiných respiračních virů. Velmi nízká aktivita chřipky v aktuální sezoně je tak podobná spíše cirkulaci virů chřipky v mimosezonním období. Podobně tomu tak bylo i na jižní polokouli v roce 2020, kde během jejich zimní sezony byla zaznamenána také nízká chřipková aktivita.

Za předpokladu, že nedojde k nečekanému vývoji situace, vzhledem k pomalu se zvyšující proočkovanosti proti nemoci covid-19 lze očekávat postupnou normalizaci života společnosti na celém světě. To ve svém důsledku ovšem znamená i normalizaci výskytu chřipkových onemocnění, k nimž by v následující sezoně 2021-22 mělo již docházet tak jako v běžné sezoně. Nadále nelze vyloučit možnou vysoce rizikovou kombinaci výskytu onemocnění covid-19 a chřipky. Naštěstí obě nemoci jsou nyní již preventabilní vakcinací. Vzhledem k tomu, že v aktuální sezoně byly v Evropském regionu zachyceny oba subtypy virů chřipky typu A a obě linie virů chřipky typu B, je vysoce žádoucí i před další sezonou realizovat očkování proti chřipce. Toto očkování slouží jako prevence chřipky u dospělých, dětí ve věku od 6 měsíců a mladistvých. Vakcinace proti chřipce se zvláště doporučuje osobám s chronickým onemocněním, u nichž onemocnění chřipkou obvykle vede ke zhoršení jejich základního onemocnění, a osobám, u nichž existuje vysoké riziko výskytu komplikací po onemocnění chřipkou.

1. Výskyt akutních respiračních infekcí

V tzv. chřipkové sezoně 2020/2021 nebyl na území Karlovarského kraje nahlášen žádný případ onemocnění chřipkou. Chřipková sezóna 2020/2021 byla ovlivněna pandemií COVID-19. Relativní nemocnost ARI dle jednotlivých KT v sezoně 2020/2021 v Karlovarském kraji je zřejmá z tabulky 1 a graficky znázorněna viz graf 1 a 2. Obdobný trend byl v celé České republice. Nejvyšší nemocnost ARI v Karlovarském kraji byla evidována ve věkové skupině 0-5 let, nejnižší u dospělé populace a seniorů. Data relativní nemocnosti ARI v Karlovarském kraji je nutné vnímat v širším kontextu s ohledem na probíhající pandemii COVID-19, kdy týdenní nemocnost v Karlovarském kraji k onemocnění COVID-19 je znázorněna v grafu 3 a 4. V rámci onemocnění COVID-19 byla nejvyšší nemocnost ve věkové skupině 95+.

Tabulka 1 – Relativní nemocnost ARI* dle jednotlivých KT v sezoně 2020/2021 v Karlovarském kraji

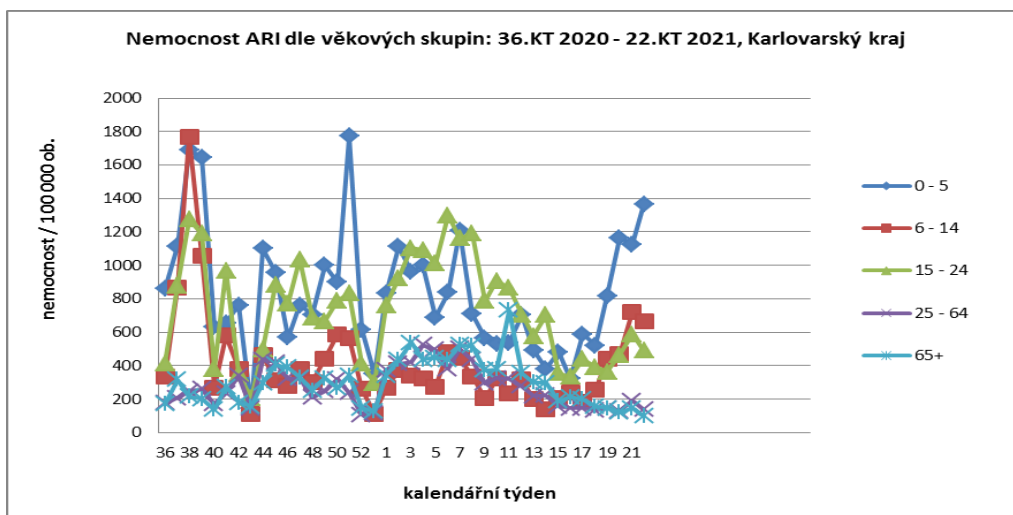
KT	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.
2019	293	482	714	616	252	425	368	150	495	520	411	473	341	411	468	518	221	166

KT	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
2020	455	546	570	614	553	572	656	562	386	431	452	334	302	303	226	208	240	158	277	315	397	364

*jedná se o relativní údaje – data přepočtená na 100 000 obyvatel

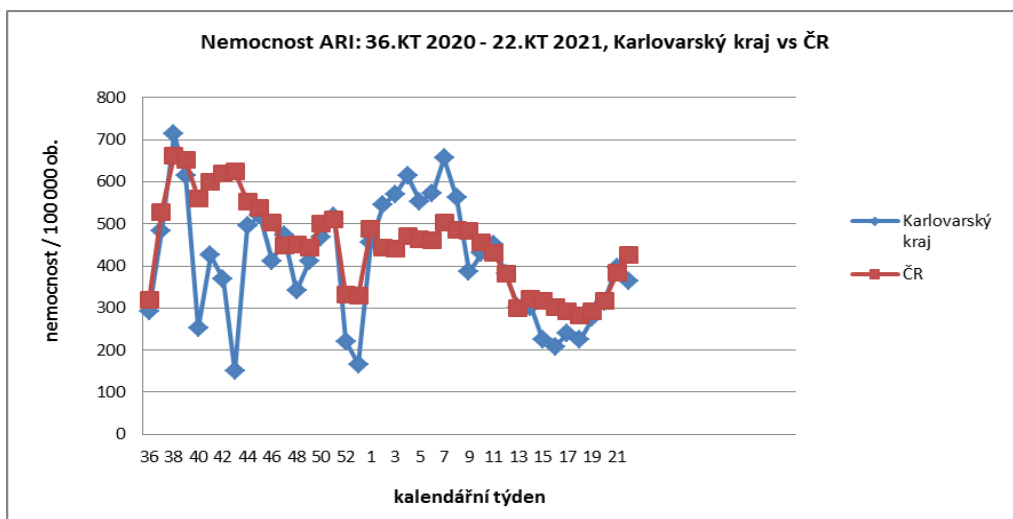
Zdroj číselných dat: Registr ARI, po zpracování dat SZÚ Praha (jedná se o vážená a standardizovaná data s využitím počtu obyvatel v kraji)

Graf 1 – Relativní nemocnost ARI* dle jednotlivých věkových kategorií v době od 36. KT 2020 do 22. KT 2021 v Karlovarském kraji (relativní čísla, přepočteno na 100 000 obyvatel)

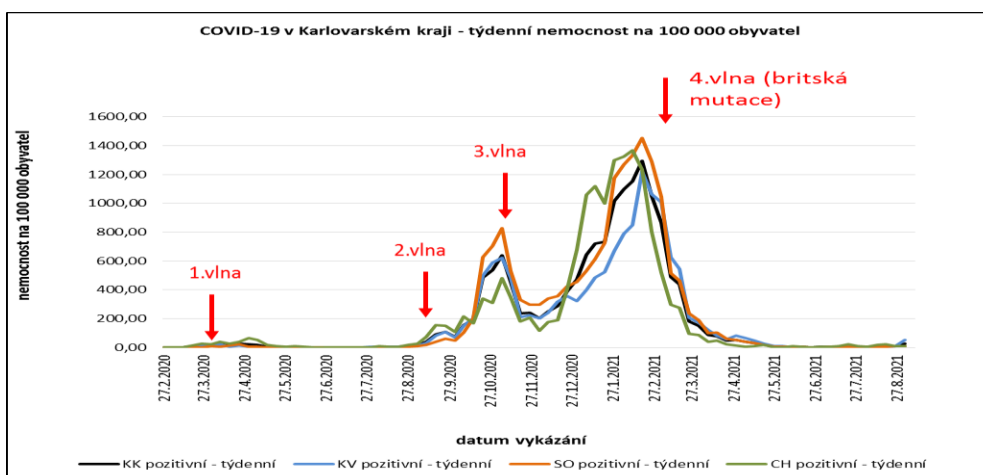
Zdroj dat: Registr ARI, po zpracování dat SZÚ Praha (jedná se o vážená a standardizovaná data s využitím počtu obyvatel v kraji)

Graf 2 – Relativní nemocnost ARI* v době od 36. KT 2020 do 22. KT 2021: trend nemocnosti v Karlovarském kraji ve srovnání s ČR (relativní čísla, přepočteno na 100 000 obyvatel)

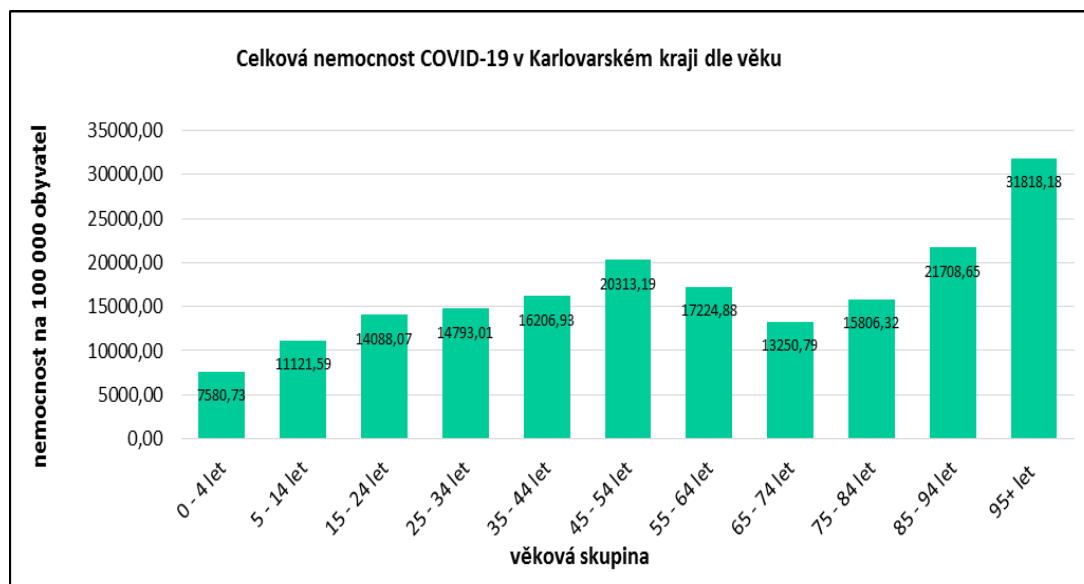
* Zdroj dat: Registr ARI, po zpracování dat SZÚ Praha (jedná se o vážená a standardizovaná data s využitím počtu obyvatel v kraji)

Graf 3 – Týdenní nemocnost v Karlovarském kraji onemocnění COVID-19

Zdroj dat: ISIN Karlovarského kraje k 07.09.2021, zpracováno ke dni 08.09.2021

Graf 4 – Celková nemocnost COVID-19 v Karlovarském kraji dle věku

Zdroj dat: ISIN Karlovarského kraje k 07.09.2021, zpracováno ke dni 08.09.2021

2. Surveillance chřipky a dalších respiračních viróz – sentinelová studie

Dopisem ze dne 23. září 2020 č. j.: MZDR 38141/2020-2/OVZ byly krajské hygienické stanice ze strany Ministerstva zdravotnictví České republiky (dále jen „MZ ČR“) požádány o zajištění odběrů biologického materiálu u pacientů s ARI v rámci sentinelové studie. Studie měla probíhat od 41. KT roku 2020 do 20. KT roku 2021. V Karlovarském kraji byl nastaven harmonogram: okres KV (říjen listopad 2020), dále okres SO (prosinec 2020 a leden 2021) a okrese CH (únor až duben 2021). Sentinelová studie měla probíhat ve spolupráci s jedním praktickým lékařem pro dospělé a jedním praktickým lékařem pro děti a dorost z každého okresu Karlovarského kraje (celkem tedy s 6 lékaři) a ve spolupráci se SZÚ Praha, kde měly být vzorky laboratorně zpracovány. Transport vzorků zajišťovala KHS KK.

Vzhledem k probíhající pandemii COVID-19 a stanoveným protiepidemickým opatřením a přijetí medicíny v modulu tzv. telemedicíny, byly odebrány pouze 2 vzorky (02.12.2020 a 09.12.2020) a to praktickým lékařem pro děti a dorost u z okresu Sokolov. Odběry byly prováděny u pacientů s typickými chřipkovými příznaky, u kterých byl po klinickém vyšetření následně zajištěn výtěr z nosu a krku. Celkem bylo k virologickému vyšetření do Národní referenční laboratoře pro chřipku a nechřipková respirační virová onemocnění při SZÚ Praha odesláno **2 vzorky, kdy byly laboratorně potvrzeny nechřipkové viry - rhinoviry.**

3. Administrativní kontrola proočkovanosti proti chřipce v sezóně 2020/2021

MZ ČR stanovilo provést v sezóně 2020/2021 administrativní kontrolu proočkovanosti proti chřipce v ambulancích praktických lékařů pro dospělé, praktických lékařů pro děti a dorost, očkovacích centrech a zdravotním ústavu, a to u rizikových skupin populace a zdravých osob. Tato administrativní kontrola byla zrušena hlavní hygieničkou dne 08.10.2020.

MZ ČR stanovilo v části 8. Epidemiologie pod bodem 6. Metodiky sestavování kontrolních plánů 2021 ze dne 30. 11. 2020 provést kontrolu proočkovanosti proti chřipce u klientů umístěných v zařízeních sociálních služeb a léčebnách (LDN) (dále jen „ZSS“) bez bližší specifikace ke kontrole. Ze strany KHS KK nebyla provedena žádná kontrola v této oblasti z důvodu epidemického výskytu onemocnění COVID-19 v ČR s rozsahem pandemie. Výkon státního zdravotního dozoru byl ze strany MZ ČR vzhledem k dané situaci usměrněn.

4. Osvěta – preventivní aktivity ze strany KHS KK – odbor protiepidemický

KHS KK informovala zdravotnická zařízení lůžkové péče (dopisem ze dne 01.09.2020 č. j.: KHSKV 10350/2020/EPI-S5) o zákonné povinnosti hlásit SARI orgánu ochrany veřejného zdraví vyplývající z ustanovení § 62 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a z § 1 odst. 5 vyhlášky MZ ČR č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče: „Hlášení život ohrožujícího

nebo rychle se šířícího infekčního onemocnění nebo podezření na takové infekční onemocnění nebo epidemický výskyt podává ihned osoba poskytující péči orgánu ochrany veřejného zdraví příslušnému podle místa výskytu infekčního onemocnění osobně, telefonicky, faxem nebo elektronickou poštou. Aktuální seznam osob, kterým je podáváno hlášení, je pravidelně uveřejňován na webových stránkách orgánů ochrany veřejného zdraví – viz http://www.khskv.cz/kontakty/kontakty_epid_vyskyt.htm. Současně připomenula definici SARI a postup hlášení na mezinárodní úrovni.

Na webových stránkách KHS KK byla na adrese http://www.khskv.cz/info_pro_verejnost.htm umístěna složka „Informace o chřipce“ obsahující osvětové materiály, a to „Chřipka versus nemoci“, „Prevence a opatření při výskytu chřipky“, „Doporučený postup pro očkování proti sezónní chřipce“, „Chřipka – 7 mýtů o chřipce“, „Chřipka – Budte profesionál“, „Chřipka – Nedovolte zaútočit – očkujte se“, „Chřipka – Pexeso“ a „Postup při uzavírání škol“.

Dále jsou na hlavní webové stránce KHS KK (<http://www.khskv.cz>) pravidelně každý pátek vyvěšována data o aktuální epidemiologické situaci ve výskytu ARI.

5. Závěr

Sledování epidemiologické situace v oblasti akutních respiračních onemocnění a chřipky vč. zjišťování stavu proočkovanosti populace proti chřipce je jednou ze stálých aktivit odboru protiepidemického KHS KK a nadále se v ní bude intenzivně pokračovat.

Ing. Bc. Martina Prokopová, MBA
ředitelka odboru protiepidemického